

Dorpsvisie Voorst

Bijlagen

gemeente voorst

Dorpsvisie Voorst

Bijlagen:

A – Achtergrondinformatie

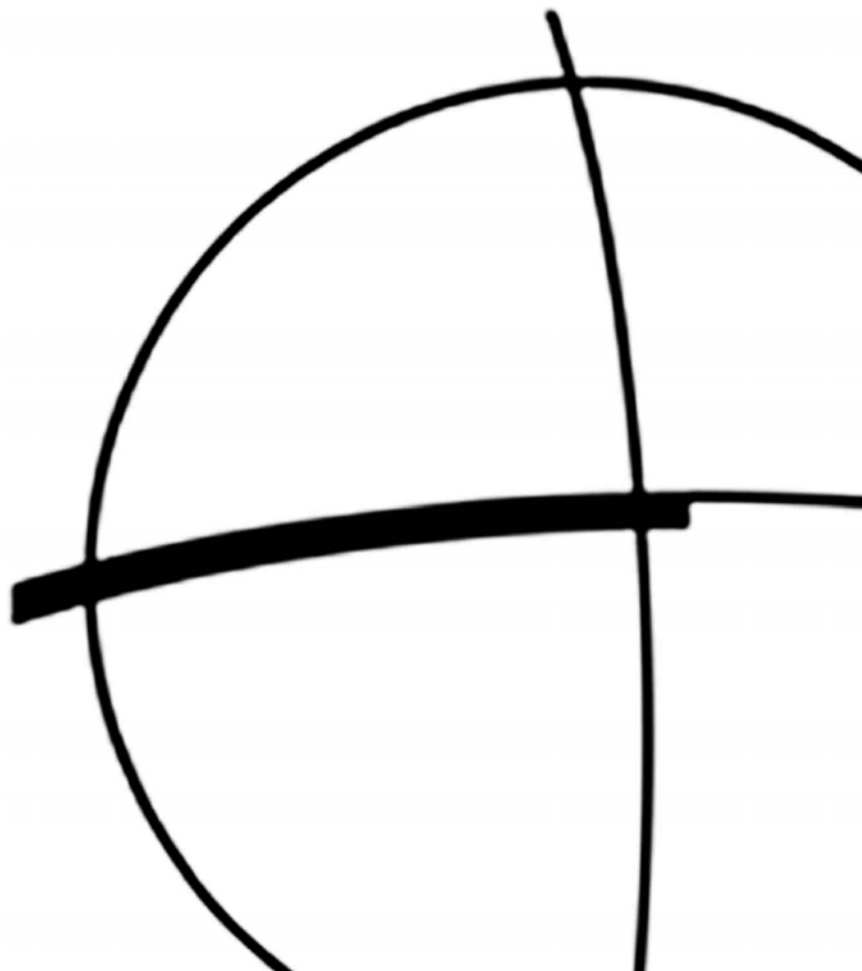
B – Inspraaknota

Inhoud:

Rapport

13 mei 2008

Projectnummer 254.00.02.91.00

Bijlage A: Achtergrond-informatie

1 Ontwikkelingsgeschiedenis

Het dorp Voorst is gelegen op de rand van een duidelijk waarneembare stroomrug langs de IJssel. Nadat na de zevende eeuw de afwatering en waterstand in de IJsselvallei beter onder controle werd gehouden, kon de vruchtbare bodem langs de rivier bebouwd worden. Zo ontstonden de eerste akkerbouw en veeteeltboerderijen. Aan de Voorsterweg, van Voorst richting Brummen ligt het Hof van Voorst. Reeds in de tiende eeuw was op deze plaats een kloosterkapel aanwezig. In de middeleeuwen had het klooster Prum in de Eifel uitgebreide bezittingen in deze streek, welke ressorteerden onder de Hof in Voorst. Het is een Gelders leen sedert 1656. Het Hof van Voorst vormt een belangrijke ontginningsbasis. In de dertiende eeuw werd op grotere schaal gestart met het uitgeven van gronden door de graaf van Gelre. Grote gebieden werden zo in gebruik genomen.

Met deze ontginningen concentreerde ook de bebouwing zich meer en meer bij de kerk aan de doorgaande route die liep via de Wilhelminaweg en de Binnenweg. Later is met de aanleg van de Rijksstraatweg de doorgaande route aan de westzijde van het dorp komen te liggen. Vanaf dat moment wordt deze weg een belangrijke vestigingsplek. Naast boerderijen komen er ook landhuizen en buitenplaatsen aan te staan. De grootste landgoederen liggen ten zuiden en noorden van het dorp: De Beele en Beekzicht. Deze landgoederen zijn nu nog beeldbepalend voor de directe omgeving van het dorp.

Ten westen van de Rijksstraatweg ligt dan het grootste deel van de enk. Aan de rand van deze enk, tussen enk en heidevelden in, ontstaan een aantal buurtschappen. De enk blijft eeuwenlang vrijwel onbebouwd.

In de negentiende eeuw wordt de Rijksstraatweg verhard. De bebouwing concentreert zich nu meer aan beide zijden van de Rijksstraatweg. Dit dicht bebouwde lint ligt nog grotendeels los van de kern rondom de kerk. Het spoor is inmiddels aangelegd over de zuidkant van de Voorster enk. Met de komst van het spoor is het zuidelijke gedeelte van de enk en het aan de Enkweg gelegen buurtschap doorsneden. De komst van het station op enige afstand van het dorp leidt niet tot een nieuwe bebouwingsconcentratie. Wel komt er een stationskoffiehuis langs de Rijksstraatweg. Verder wordt de Voorsterbeek gekanaliseerd ten behoeve van de waterhuishouding.

In de twintigste eeuw groeien de twee bebouwingsclusters rondom de kerk en langs de Rijksstraatweg naar elkaar toe langs de bestaande verbindende wegen, als de Kerkstraat en de Schoolstraat.

Rondom de Tweede Wereldoorlog vinden de eerste meer planmatige uitbreidingen van het dorp plaats met woningen langs de Enkweg en de Binnenweg. Deze ontwikkeling zet versneld door na 1950. Het dorp 'springt' over de Rijksstraatweg heen en het bebouwde oppervlak verdubbeld. De nieuwe woonbuurten komen op de Enk te liggen en worden ontsloten door de oude plattelandswegen over de Enk, zoals de Enkweg en de Tuinstraat. In de nieuwe woonbuurten komen ook nieuwe voorzieningen, zoals een basisschool en verzorgingshuis De Benring. Op Landgoed De Beele vestigt zich een orthopedagogisch behandelcentrum.

Leven in het dorp

WONEN

In het dorp zelf wonen ruim 1.500 mensen in circa 600 woningen (2007). Van deze woningvoorraad bestaat bijna een derde uit huurwoningen. De gemiddelde woningbezetting was 2,54 in 2007. Dit is hoger dan het Gelders en Nederlands gemiddelde. De verwachting is dat de huishoudenverdunding (meer alleenstaanden, o.a. door vergrijzing) door zal zetten en de bezettingsgraad in de toekomst verder zal afnemen, met als gevolg dat er minder mensen per woning zullen wonen.

De woningvoorraad bestaat voor het grootste deel uit halfvrijstaande en vrijstaande woningen. Van de aanwezige huurwoningen bestaat het merendeel uit rijwoningen. Meergezinswoningen komen alleen voor bij verzorgingshuis De Benring.

DETAILHANDEL

Voorst is een van de grotere dorpen in de gemeente, en heeft een verzorgende taak voor een aantal omliggende dorpen en buurtschappen. Voorst kent dan ook een relatief goed niveau aan voorzieningen. De detailhandel profiteert daarnaast nog van het doorgaande verkeer door het dorp, dat voor extra omzet zorgt. Zo zijn in het dorp een supermarkt aanwezig, twee bakkerijen, twee slagerijen en een bank. Verder zijn nog een aantal speciaalzaken gevestigd, zoals een dierenwinkel, een fietswinkel, een kinderkledingwinkel, een woninginrichtingszaak en een bruidsmodezaak. De detailhandel is met name gevestigd aan de Rijksstraatweg en de Schoolstraat.

HORECA

De horeca in het dorp bestaat uit café, restaurant en zalencentrum 't Geveltje, het stationskoffiehuis Radstaake, cafetaria 't Hoekje, restaurant Ribhouse Texas, grillroom Sahara en het pannenkoekenhuis Voorst.

WERKEN

In het dorp Voorst zijn diverse grotere en kleinere bedrijven gevestigd. Voorbeelden zijn een taxibedrijf, een boomverzorgingsbedrijf, een bouwbedrijf, een autogarages, een tegelwerkbedrijf, een kermisexploitant en een loonbedrijf. Het merendeel van deze bedrijven is gevestigd op het bedrijventerrein van Voorst aan de Enkweg. De overige bedrijven bevinden zich aan de Rijksstraatweg.

Er is een divers aanbod van maatschappelijke voorzieningen. Naast de kerk staat het vernieuwde dorpshuis. Dit dorpshuis biedt ruimte voor meerdere activiteiten en heeft de mogelijkheid tot drinken en eten. Verder zijn er twee basisscholen, een peuterspeelzaal en een sportveldcomplex met voetbal en tennis. Ook is er een bibliotheek en consultatiebureau in één van de scholen (basisschool De Wiekslag) aanwezig. In de dienstverlenende sfeer zijn er een tandartspraktijk, huisarts, een praktijk voor voetverzorging en een schoonheidssalon in het dorp gevestigd. Op landgoed 'De Beele' bevindt zich een orthopedagogische zorginstelling voor jongeren met een beperking en/of gedragsproblemen. Dit is de grootste werkgever in het dorp. Verder zijn er diverse verenigingen actief, zoals het plaatselijk belang, de muziekvereniging en zang-/toneelverenigingen.

VOORZIENINGEN EN
VERENIGINGEN

Voorst ligt op een grensvlak van een aantal aantrekkelijke landschappen. Van een concentratie aan recreatieve voorzieningen is echter geen sprake. Wel is er een minicamping aan de Rijksstraatweg, bij boerderij De Adelaar, op landgoed 'Beekzicht'. Ook is er een 'bed and breakfast' voorziening, in aansluiting op de in de omgeving liggende lange afstand wandelpaden en lange afstand fietsroute. De aandacht voor een recreatief netwerk neemt toe. Recent is het kerkenpad ten oosten van Voorst hersteld en zijn rondom Voorst een aantal 'Klompenpaden' aangelegd.

RECREATIE EN TOERISME

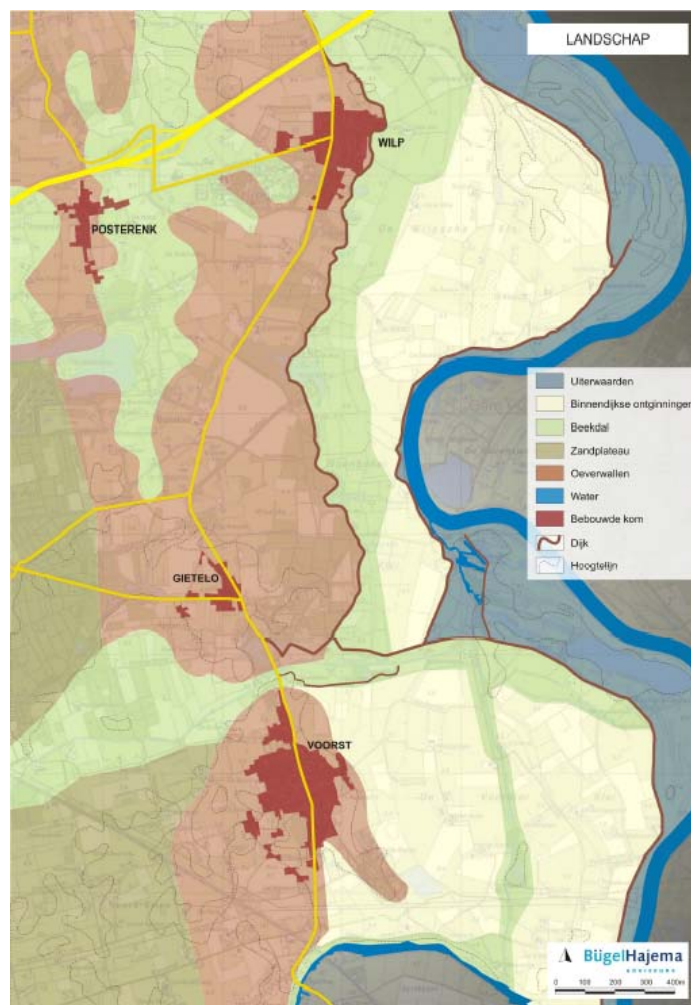
Voorst ligt aan de provinciale weg N345 en is daarmee zeer goed bereikbaar binnen de Stedendriehoek. De N790 die bij Gietelo aantakt op de N345 geeft het dorp een goede verbinding richting Wilp, Deventer en Twello. Ook met het openbaar vervoer is Voorst goed bereikbaar. Ten eerste is er de NS-halte Voorst-Empe aan de lijn Apeldoorn-Zutphen op een kleine kilometer ten zuiden van het dorp. Gedurende de dag is er verder een half-uurbusdienst tussen de NS-haltes Voorst-Empe, Twello en Klarenbeek dat ook de andere kernen in de gemeente aandoet. Voor het langzaam verkeer zijn er binnen en buiten het dorp voldoende voorzieningen. Er liggen aantrekkelijke fiets- en wandelroutes richting Voorster Klei, Nijenbeek, het Appense Bos en Zutphen.

VERKEER

Openbare groengebieden komen met name verspreid voor in de woonbuurten ten westen van de Rijksstraatweg. Aan de Schoolstraat ligt een groot plantsoen. Beeldbepalend voor het groen zijn vooral de grote tuinen en kleine particuliere parken met beeldbepalende bomen bij de buitenplaatsen langs met name de oostzijde van de Rijksstraatweg. Natuurgebied 't Veentje (trilveengebied) vormt een bijzonder gebied ten zuiden van de Enkweg. Daarnaast komen er verspreid door het dorp groene (speel)veldjes voor, waaronder bij de vijver aan de Kruizemuntstraat.

GROEN

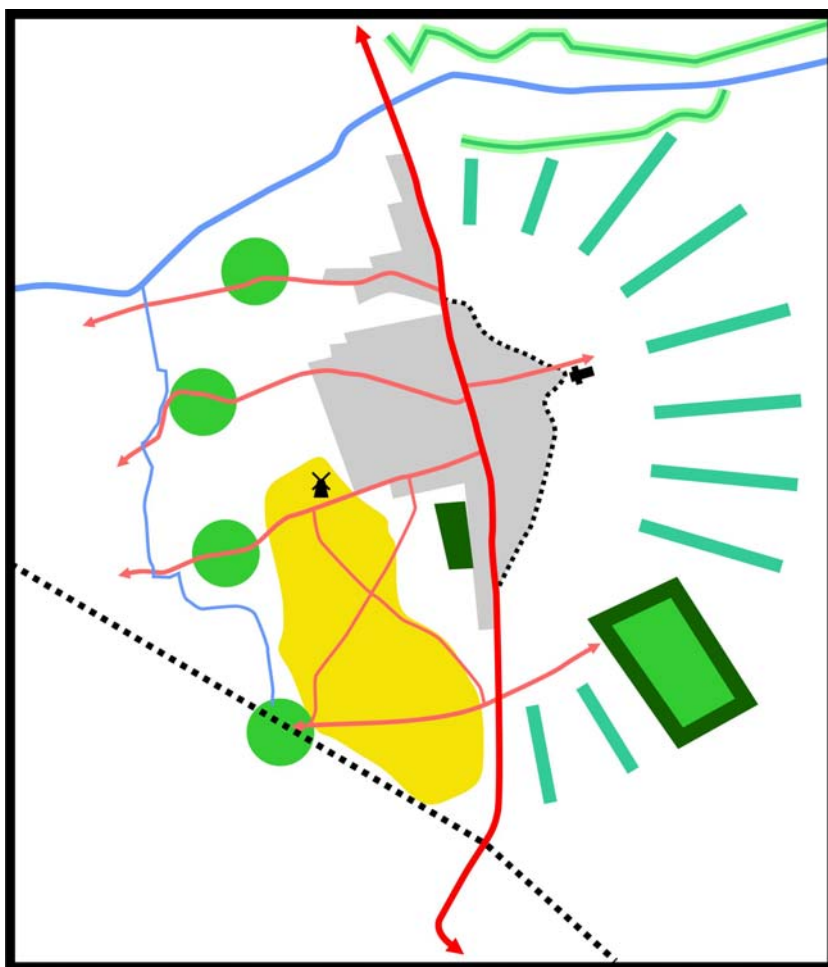
Voorst ligt op het grensvlak van verschillende landschapstypen. Oostelijk van Voorst liggen de ingepolderde uiterwaarden van de Voorster Klei. Hagen, solitaire bomen en boerderijen op terpen zijn kenmerkend voor dit gebied. Een duidelijk zichtbare steilrand vormt de begrenzing van het dorp met dit landschap. Ten noorden van Voorst bevindt zich het beekdal van de Voorsterbeek en de Veluwe Bandijk. Hier is ook het landgoed Beekzicht zichtbaar. Direct ten westen en zuidwesten van Voorst is het hoger gelegen kampen- of enkenlandschap te onderscheiden. De hier aanwezige enken (akkers) werden eeuwenlang door middel van zand- en kerkepaden ontsloten. Ze zijn gelegen tussen Voorst en de buurtschappen ten oosten van de Hooistraat. Vanaf deze Hooistraat gaat het kampenlandschap over in het rationeel verkavelde heide-ontginningslandschap.

Landschapstypen rondom Voorst

2 Ruimtelijke analyse

De ruimtelijke opbouw van Voorst wordt bepaald door de van noord naar zuid dwars door het dorp lopende Rijksstraatweg. Deze scheidt het dorp in een ouder oostelijk deel en een nieuwer westelijk deel. In het oostelijke deel ligt de historische kern waar de oude landwegen over de stroomrug (Wilhelminaweg en Binnenweg) bijeenkomen bij de kerk en het voormalige Hof te Voorst. Van hieruit liepen ook de plattelandswegen richting de westelijk gelegen enk.

Ruimtelijke structuur Voorst

Deze plattelandswegen bepalen de ruimtelijke structuur ten westen van de Rijksstraatweg, waar sprake is van een meer planmatige verkaveling waarbij alleen de Klarenbeekseweg nog haar oorspronkelijke karakter heeft behouden. Het dorp wordt aan de noord- en zuidzijde begrensd door landgoederen.

Het dorp Voorst is opgebouwd uit een aantal van elkaar te onderscheiden gebieden met een eigen karakteristiek. Ten eerste is de historische kern te onderscheiden rondom de kerk. Hier zijn veel historische gebouwen te vinden, veelal groter in omvang dan elders in het dorp. De bebouwings-

RUIMTELIJKE OPBOUW

dichtheid is er relatief laag. Het is een organisch gegroeid en groen gebied met doorzichten naar het buitengebied en grote groene ruimten binnen de bouwblokken. Het levert een aantrekkelijk en afwisselend beeld op. Dit gebied gaat over in de historische Binnenweg en Wilhelminaweg. Ook langs deze wegen staan historische gebouwen. Karakteristiek zijn hier het gezicht op het buitengebied door de grotendeels maar aan één zijde van de weg staande bebouwing.

De Rijksstraatweg wordt gekarakteriseerd door een grote afwisseling van gebouwen, groot en klein en verschillend in ouderdom. Kenmerkend is de aanwezigheid van buitenplaatsen met grote tuinen die zich alle bevinden bij de kruisingen van de oude plattelandswegen met de Rijksstraatweg. Het geeft de weg een groen en statig karakter. Opvallend is het gedeelte tussen de Helena Wilkensstraat-Binnenweg en de Rijksstraatweg. Hier is sprake van een grote bebouwingsdichtheid met relatief weinig groen. De Rijksstraatweg is het enige gebied binnen het dorp waar veel verschillende functies naast elkaar voorkomen. Detailhandel, horeca, kantoren, (ambachtelijke) bedrijvigheid en woningen wisselen elkaar hier af.

Tussen de historische kern en de Rijksstraatweg ligt een gebied dat bestaat uit relatief kleinschalige inbreidingen die in de loop van de twintigste eeuw hebben plaatsgevonden. Een duidelijke structuur ontbreekt hier. Er is gebruikt gemaakt van de bestaande historische wegen. Ten zuiden van de Schoolstraat ligt het accent meer op rijwoningen, terwijl ten noorden hiervan de woningdichtheid iets minder hoog is met meer ruimte voor vrijstaande en halfvrijstaande bebouwing.

Een vierde gebied wordt gevormd door de naoorlogse uitbreidingen ten westen van de Rijksstraatweg. Dit gebied wordt gevormd door een aantal op zichzelf staande woonbuurten met een rationele planmatige verkaveling. In de meeste van deze woonbuurten komen veel rijwoningen voor. De inrichting is functioneel met groene ruimten tussen de woonblokken en maatschappelijke voorzieningen op centrale locaties binnen de buurt. Enigszins los van de bestaande woonbebouwing heeft zich tegenover molen De Zwaan aan de Stellingmolenweg een klein bedrijventerrein ontwikkeld. De historische wegen Tuinstraat en Enkweg zijn integraal opgenomen in de nieuw aangelegde woonbuurten, maar vooral de Tuinstraat heeft daarmee wel aan karakter verloren.

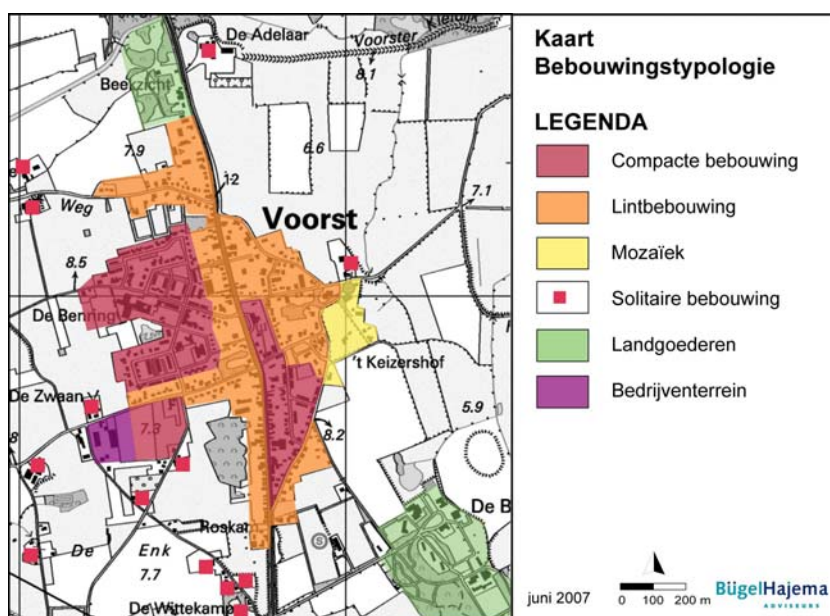
Van dit laatste geval is geen sprake bij de Klarenbeekseweg en omgeving. Dit is nog een duidelijk herkenbaar historisch lint binnen een landschappelijke omgeving. Afwisselende, deels historische, (half-)vrijstaande woningen wisselen elkaar hier af. Met name aan de westzijde is er een aantrekkelijke overgang naar het parkachtige landschap van landgoed Beekzicht.

Tenslotte vormen de sportvelden en het hieraan gelegen landgoed De Beele een op zichzelf staand groen gebied ten zuiden van het dorp. Bomenlanen en -singels maken dit gebied meer tot onderdeel van het omringende landschap, dan van het dorp.

Binnen Voorst komen diverse bijzondere gebouwen en bebouwingscomplexen voor. Deze gebouwen zijn veelal beeldbepalend voor het dorp.

De NH-kerk en korenmolen De Zwaan zijn daarvan de meest zichtbare voorbeelden. Pal naast de kerk staan de monumentale De Bongerd, de basisschool en het dorps huis. De overige bouwkundige monumenten staan met name langs de Wilhelminaweg en vooral de Rijksstraatweg. Aan deze laatste weg staan het landhuis Beekzicht, het tolhuis, de pastorie en buitenplaatsen, als Klein Wiarda State, Enkstein, Ruimzicht en Huize Kerkzicht. Verder is de (voormalige) Gereformeerde kerk aan de Enkweg een monument. Daarnaast zijn er nog veel beeldbepalende gebouwen aan de Rijksstraatweg en de Binnenweg die mede sfeer geven aan het dorp. Buiten het dorp liggen diverse monumentale agrarische panden, met name in de Voorster klei, zoals Sinderen.

De beschreven ruimtelijke structuur en opbouw van het dorp leiden tot een zekere kenmerkende bebouwingstypologie binnen het dorp. Deze typologie bestaat uit een compositie van morfologie, bebouwing en begrenzingen en zegt iets over de sfeer en mate van openheid in het dorp. Deze typologie is binnen de gemeente Voorst veelal te kenschetsen als dorps of landelijk. Ten opzichten van grotere dorpen en steden is er in de Voorster dorpen meer (open) ruimte, meer particulier groen, meer contact met het buitengebied en mede als gevolg hiervan een minder hoge bebouwingsdichtheid. Voor de gemeente Voorst zijn dat belangrijke kwaliteiten. Daarmee vormt de bebouwingstypologie en -dichtheid een belangrijk uitgangspunt voor nieuwe ontwikkelingen. Binnen de Gemeente Voorst worden vier bebouwingstypologieën onderscheiden: compact, lint, mozaïek en solitair. In onderstaande kaart zijn voor het dorp Voorst aangegeven welke typologieën aanwezig zijn.

Compacte bebouwing

Dit zijn gebieden waar een verdichting van bebouwing heeft plaatsgevonden. Deze verdichting kan een gevolg zijn van het functioneren als dorpscentrum of van het bouwen in hogere dichtheden. Dit eerste geldt met name voor het oostelijke deel van de Rijksstraatweg, het laatste voor de naoorlogse uitbreidingen aan de westzijde van het dorp.

Lintbebouwing

Dit zijn gebieden met aan één of beide zijden van de weg vrij liggende bebouwing. De (doorgaande) weg met bijbehorend profiel is veelal dominant over de bebouwing. De kappen van de bebouwing staat vaak loodrecht op de weg. Niet zelden sprake van een grote variatie aan bouwtypologieën. Dit gaat op voor het merendeel van het dorp. Langs de Rijksstraatweg en de historische (land)wegen is sprake van lintbebouwing.

Mozaïek

Bij mozaïek gaat het om kleinschalige bebouwing in het landschap met (semi-)agrarische activiteiten. Door een zorgvuldige inpassing in het landschap met hagen en houtwallen kunnen deze gebieden een aantrekkelijke overgang vormen tussen dorp en buitengebied. Het gebied rondom de Keizershof ten zuiden van de kerk staat hiervoor synoniem.

Solitaire bebouwing

Betreft vrijstaande extensieve bebouwing in het buitengebied, die onderdeel uitmaken van het landschap, maar daarin ook hun eigen herkenbare begrenzing kennen. Dit zijn voornamelijk boerderijen (hoeven) en landgoederen.

3 Groenen landschap

Binnen de kern Voorst komen twee soorten groengebieden voor. Ten eerste zijn er de openbare groengebieden in de vormen van plantsoenen, parkjes en veldjes. Deze zijn vooral in de naoorlogse buurten ten westen van de Rijksstraatweg te vinden. Het zijn vooral verblijfs- en gebruiksgebieden voor allerlei activiteiten voor met name kinderen. Het plantsoen bij de muziektent heeft een functie voor het hele dorp.

Van een andere categorie zijn de groenstructuren in het dorp die doorlopen in het landelijk gebied. Hiermee komt het buitengebied tot in het dorp en is sprake van een robuuste groenstructuur met ook ecologische en landschappelijke kwaliteiten. Binnen Voorst gaat het dan om het groengebied met hagen en singels tussen Klarenbeekseweg en Rozemarijnstraat, het natuurgebied 't Veentje, de grote tuinen langs de Rijksstraatweg, tussen de Kerkstraat en de Schoolstraat en bij De Bongerd, waar veel monumentale bomen voorkomen. Ruimtelijk gezien is het een groenstructuur die

vanuit het noordwesten en zuidwesten via de Rijksstraatweg loopt naar de historische kern en verder de Voorster Klei in.

In het landschap rondom Voorst zorgen reliëf, water en beplanting voor de landschappelijke opbouw en variatie.

Het reliëf in de gemeente Voorst loopt geleidelijk af van zuid (rond 8m NAP) naar noord (rond de 2m NAP) en richting de vallei van de IJssel. Het dorp Voorst ligt op de hogere stroomruggronden. Kleinschalige depressies en beekdalen zijn aanwezig, zodat een afwisseling ontstaat in droge en natte gebieden.

Het beekdal van de Voorsterbeek bevindt zich ten noorden van het dorp. In het verleden kende de beek een bochtig verloop, maar dit is nu geheel gekanaliseerd. In de Voorster Klei bevinden zich nog oude dijkrestanten langs de beek, zoals bij de Adelaar. Ten noorden van de beek loopt de Veluwe Bandijk, een bijzondere landinwaarts lopende dijk, ter hoogte van de waterscheiding. In de Voorster Klei bevinden zich nog oude IJsselopen (Middelbeek), maar de IJssel zelf ligt nu op grote afstand van het dorp. Ten westen van het dorp lopen ten westen van de enk enkele beken en watergangen die afwateren richting de Voorsterbeek.

Vanuit landschappelijk en ecologisch oogpunt bezien heeft er vanaf rond 1900 een verschraving plaatsgevonden van het landschap rondom Voorst. Dit is grotendeels een landelijke ontwikkeling geweest als gevolg van schaalvergroting en intensivering van de landbouw. Zo is de Voorster Enk meer bebouwd geraakt en het landschap aangetast door onder meer een grootschalige boom-/heesterkwekerij ten zuiden van de Kruisweg en de Kleine Enkweg. Wie echter goed kijkt kan de verschillende landschapstypen nog wel herkennen, maar de verschillen zijn sterk genivelleerd. De bij het dorp Voorst voorkomende landschapstypen zijn nog te herkennen aan de volgende karakteristieken:

Landschap	Voorkomende elementen
Stroomrug of oeverwalgronden	Hagen langs paden, solitaire bomen, vochtige gebieden in laagtes (o.a. 't Veentje) en poelen.
Binnendijkse ontginningen	Laagtes, poelen, hoogstamfruitbomen, meidoornhagen, knotwilgen (rijen), zwarte populier, boerderijen met erven en beplantingen.
Landgoederen	Bossen, parken, laanstructuren, rabattenbos en poelen.

De meeste lijnen in het gebied zijn in relatie met het landschap ontstaan. Opvallend hierbij zijn de verschillen tussen oost en west ten opzichte van het dorp Voorst. De landschapslijnen ten westen van Voorst zijn vaak geometrisch en orthogonaal. Dit geldt met name voor het heideontginningslandschap op het zandplateau en omdat op de eeuwenoude

LIJNEN IN HET LANDSCHAP

enk van oorsprong weinig beplanting voorkwam; dit was vooral een open gebied. Aan de oostzijde van Voorst volgen de lijnen de oude riviersporen en de beken in een onregelmatig patroon.

De bovenregionale lijnen (spoorlijn, hoogspanningsleidingen) doorbreken de landschappelijke lijnen en houden weinig rekening met de bestaande patronen.

De volgende elementen zijn beeldbepalend voor de landschappelijke structuur rondom Voorst:

- de landgoederen Klarenbeek, Ekeby, De Beele en Beekzicht;
- natuurgebied 't Veentje;
- de Voorster Beek en omgeving;
- de omgeving van het Kerkenpad met beplantingen;
- de beeldbepalende boerderijen met de bijbehorende erven;
- de monumentale bomen.

4 B e l e i d s k a d e r

N a t i o n a a l b e l e i d

NOTA RUIMTE

De Nota Ruimte (2005) legt meer ruimtelijke verantwoordelijkheid bij provincies en gemeenten. Het Rijk stuurt alleen nog op hoofdlijnen en richt zich daarbij vooral op de nationale ruimtelijke hoofdstructuur. Daarbuiten treedt het Rijk terughoudend en selectief op. Wel wordt een zekere te handhaven (ruimtelijke) basiskwaliteit omschreven.

Aan dorpen en landelijk gebied worden mogelijkheden geboden te voorzien in de eigen woningbehoefte. Er dient rekening te worden gehouden met de kwaliteiten die in het gebied aanwezig zijn. Deze kwaliteiten betreffen onder meer cultuurhistorie, landschap, natuur en water. Dit betekent in de meeste gevallen dat een eventuele uitbreiding van een dorp zal moeten bijdragen aan de kernkwaliteiten van het aanwezige landschap.

Voorst ligt overigens niet binnen een gebied waarin sprake is van bescherming van natuur- of landschapswaarden. Wel ligt het dorp bij een robuuste ecologische verbinding (Beekbergse Poort). Ten noordwesten van het dorp ligt het Appense bos, dat onder de ecologische hoofdstructuur valt. De ten oosten van het dorp gelegen Voorster Klei en IJssel zijn belangrijke schakels in het kader van Ruimte voor de Rivier en gedeeltelijk ook vallend binnen de ecologische hoofdstructuur.

RUIMTE VOOR DE RIVIER

De PKB Ruimte voor de Rivier dient twee doelen: primair waarborging van voldoende veiligheid en als tweede doel verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Daarbij hoort een concreet maatregelenpakket voor de korte termijn en een doorkijk voor de lange termijn. Voor de Rijntakken (waaronder de IJssel) streeft het Rijk naar een combinatie van maatregelen in het winter- en zomerbed van de rivieren (buitendijks) met dijkverleggingen

en stedelijke bypasses. Binnen de grenzen van de gemeente Voorst wordt gekeken naar maatregelen bij Deventer en Zutphen.

Daarbij is een grootschalige dijkverlegging in de Voorster klei opgenomen als maatregel in het basispakket dat uit te voeren is voor 2015. voor de langere termijn wordt gekeken naar een bypass rondom de ruimtereservering ten behoeve van wonen rondom De Hoven. Er wordt gewerkt aan een regionaal alternatief om tot een integrale oplossing te komen voor de lange termijn. Daarbij hebben de volgende punten de aandacht:

- het geven van ruimte aan de rivier om in de nabije en verdere toekomst meer water af te kunnen voeren naar zee;
- het invulling geven aan de regionale woningbouwopgave bij Zutphen (volgend uit de regionale structuurvisie 2030);
- het oplossen van diverse infrastructurele leefbaarheids knelpunten, waaronder die van het dorp Voorst;
- het vormgeven van ecologische structuren.

Provinciaal beleid

In juni 2005 heeft de provincie haar nieuwe streekplan vastgesteld. In dit streekplan verwoordt de provincie haar eigen algemene ruimtelijke beleid en geeft dat een plaats naast het specifieke regionale beleid van de stedelijke netwerken, zoals de regio Stedendriehoek waartoe de gemeente Voorst behoort.

STREEKPLAN 2005

Binnen het bestaande bebouwde gebied krijgen gemeenten veel vrijheid om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in te passen. Wel dient er zo goed mogelijk te worden aangesloten bij de kwaliteiten van de locatie zelf en/of die van de directe omgeving. Oog hebben voor de ontstaansgeschiedenis, bereikbaarheid, groenvoorzieningen en duurzaamheid zijn daarbij van belang. Bij herinrichting van woongebieden speelt de leefbaarheid een belangrijke rol.

Ten zuiden van Voorst ligt langs de Oude IJssel/Hoendersterbeek een zone die in het kader van de ecologische hoofdstructuur als natuurgebied is aangewezen. De Voorsterklei is grotendeels aangewezen als verwevingsgebied en sluit aan op het verwevings- en natuurgebied ten noorden van het dorp.

Buitendijks is bij Voorst een zoekgebied aangewezen voor windmolens. Hier ligt ook een zoekgebied voor een hoogwatergeul. De buitendijkse ontginningen zijn daarbij wel aangegeven als waardevol landschap.

Regionaal beleid

De gemeenten in de regio Stedendriehoek hebben gezamenlijk een regiovisie opgesteld (mei 2007). Deze visie vormt de integrale afstemming tussen de ruimtelijke opgaven binnen de regio en is beleidsmatig al grotendeels verwoord bij de beschrijving van het streekplan.

REGIONALE STRUCTUURVISIE
STEDENDRIEHOEK 2030

Het regionale programma voor wonen en werken moet zoveel mogelijk gebundeld en gekoppeld worden aan knooppunten van infrastructuur binnen het bundelingsgebied van de Stedendriehoek. Tot dit bundelingsgebied behoort het merendeel van de gemeente Voorst. De verstedelijkingsopgave is zowel gericht op inbreiden als uitbreiden. Bij inbreiden is herstructurering niet alleen voorbehouden aan de steden, maar vindt evenzeer plaats in de bestaande dorpen. Bij uitbreiding wordt gestreefd naar gedifferentieerde vormen en locaties met inachtneming van de te bepalen zoekzones voor verstedelijking en de betreffende gebiedskwaliteiten. Wat betreft wonen wordt voor de dorpen binnen het bundelingsgebied, zoals het dorp Voorst, ingezet op het realiseren van de autonome woningbehoefte plus een deel van de regionale woningbehoefte zover het 'landelijk en dorps wonen' betreft.

Op regionaal niveau wordt verder gewerkt aan een *Intergemeentelijke Structuurvisie IJsselsprong (IGSV)*. Dit is het regionale alternatief op de plannen en maatregelen in het kader van Ruimte voor de Rivier. Deze visie wordt opgesteld door de gemeenten Voorst, Brummen en Zutphen, de provincie Gelderland en Waterschap Veluwe, in samenwerking met Rijkswaterstaat.

In 2005 is de visie *Beekbergse Poort* en het bijbehorende uitvoeringsprogramma vastgesteld. Het doel van het project Beekbergse poort is het versterken van de samenhang tussen de Veluwe en de in de poort gelegen natuurgebieden in de IJsselvallei tot een robuuste natuurzone. De kwelsituatie en de aanwezige beken bieden hiertoe de kansen. Het gebied tussen Apeldoorn, Loenen en Voorst wordt zo ontwikkeld tot een gaaf landelijk gebied met ruimte voor natuur, landbouw, recreatie, cultuurhistorie en landgoederen.

Lokaal beleid

De Visie op wonen is een integrale woonvisie die een kwalitatieve vertaling geeft van het in de Ruimtelijke Toekomstvisie Voorst gegeven woningbouwprogramma. De belangrijkste ambities van de visie zijn: het in stand houden van het landelijke karakter, het streven naar leefbare wijken en kernen met een goede ruimtelijke kwaliteit, het bevorderen van een duurzame stedenbouwkundige ontwikkeling, het zo lang mogelijk optimaal functioneren van iedere burger in een zelfgekozen woning en woonomgeving en het betrekken en betrokken zijn bij de volkshuisvesting.

Een belangrijke conclusie is dat het niet langer reëel is om door middel van woningbouw te proberen het voorzieningenniveau in stand te houden. Ook de voorziene woningbouw in de kernen zal hier niet aan kunnen bijdragen. Veel belangrijker is het dat de woningbouw een bijdrage levert aan de levendigheid in het dorp en de gemeenschapszin. Hierbij past ook het bouwen van levensloopbestendige woningen.

Van het totale woningbouwprogramma van de gemeente Voorst (3.300 woningen, waarvan 2.000 tot 2015) wordt ingezet op een aandeel van 40% bereikbare, 35% middeldure en 25% dure woningen. Doorstroming is daarbij van belang, zodat ook voor ouderen geschikte woningen daarbij nadrukkelijk in beeld zijn.

Landgoederen en buitenplaatsen zijn een beeldbepalend onderdeel van de gemeente Voorst. Het uitgangspunt van de gemeente is dat bestaande landgoederen en een gezonde landbouw de basis vormen van het groene en recreatieve karakter van de gemeente Voorst. Onder andere nieuwe landgoederen kunnen dit versterken. Met de komst van nieuwe landgoederen kan de bestaande landgoederengordel (het Groene Carré) worden versterkt en kan tegelijk een grote bijdrage worden geleverd aan de ecologische en landschappelijke versterking. Een zoekgebied bepaalt waar nieuwe landgoederen kunnen worden opgericht. Dit zoekgebied ligt onder andere ten noorden van Voorst.

NIEUWE LANDGOEDEREN IN
DE GEMEENTE VOORST

5 Uitvoerbaarheid

De uitvoerbaarheidsaspecten bestaan uit milieukundige randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden kunnen beperkingen opleggen bij het uitwerken van de ambities. In deze dorpsvisie worden de wettelijke zones en contouren aangegeven van de verschillende milieuaspecten. Deze hebben met name een attentiewaarde. Pas bij de uitwerking van de dorpsvisie in concrete plannen vindt nader onderzoek plaats ten aanzien van relevante milieuaspecten. Als uit dit onderzoek blijkt dat er daadwerkelijk beperkingen gelden, dan zal dit leiden tot aanpassing van het plan en/of tot saneringsmaatregelen. Dit met als doel de volksgezondheid en de leefbaarheid niet in gevaar te brengen.

INLEIDING

De Rijksstraatweg kent een contour van 200 meter binnen de bebouwde kom en van 250 meter buiten de bebouwde kom ter weerszijden van de weg. Het spoor heeft een zone van 100 m. Deze contouren geven het gebied aan waarbinnen de geluidsbelasting naar verwachting hoger ligt dan 48 dB, de zogenaamde voorkeurswaarde. Op deze waarde kan nog ontheffing worden verleend tot een maximum van 53 dB (buitenstedelijk gebied).

GELUID

De werkelijke geluidcontouren van de Rijksstraatweg en het spoor kunnen kleiner zijn, bijvoorbeeld door de geluidwerende functie van aanliggende bebouwing. Dit kan door middel van geluidsonderzoek in beeld worden gebracht.

In het dorp komt een aantal bedrijven voor. Het gaat onder meer om bouw- en handelsbedrijven, autobedrijven en detailhandel. Ook rondom deze bedrijven is sprake van (theoretische) hindercontouren. Deze zijn

BEDRIJVIGHEID

meestal vrij beperkt (30 meter). Ook rondom het dorps huis en de sportvelden liggen dergelijke hindercontouren (50 meter).

AGRARISCHE BEDRIJVIGHEID

Rondom Voorst ligt een aantal agrarische bedrijven. Rondom de meeste van deze agrarische bedrijven liggen hindercirkels. Het gaat vaak om relatief omvangrijke hindercirkels. In het algemeen is de afstand tot het dorp voldoende zodat deze cirkels geen invloed hebben op het leefmilieu in het dorp.

EXTERNE VEILIGHEID

Bij het onderwerp externe veiligheid wordt onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. Onder kwetsbare objecten worden bijvoorbeeld woningen verstaan, terwijl met beperkt kwetsbare objecten wordt bedoeld op bijvoorbeeld kantoren en hotels. De externe veiligheid betreft zowel inrichtingen als het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij inrichtingen kan worden gedacht aan productiecomplexen van gevaarlijke stoffen, maar ook aan verkooppunten van LPG.

Aan de Rijksstraatweg 182 is een LPG-tankstation gevestigd. De risicocontour (10-6) ligt op 110 m. Verder is op de provinciale risicokaart een overstromingsgebied aangegeven ter hoogte van de Voorsterklei.

In de atlassen van Rijkswaterstaat ten aanzien van spoor en wegverkeer komen de wegen en spoorlijn rondom Voorst niet voor. Hier spelen dan ook geen bijzondere situaties ten aanzien van externe veiligheid.

LUCHT

Ten aanzien van lucht geldt het Besluit luchtkwaliteit. In dit besluit zijn grenswaarden opgenomen voor de concentraties van de volgende luchtverontreinigende stoffen: stikstofdioxide (NO₂), koolmonoxide (CO), fijn stof (PM₁₀), benzeen (C₆H₆), zwaveldioxide (SO₂) en lood (Pb). De uitstoot van PM₁₀ en NO₂ zijn indicatief voor de luchtkwaliteit op de Nederlandse (snel)wegen.

Ten behoeve van de Dorpsvisie Voorst en de daarin voorziene ontwikkelingen is een onderzoek naar de luchtkwaliteit uitgevoerd. Hieruit volgt dat er geen belemmeringen zijn.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat er, met inachtneming van de onzekerheden in de onderzoeksmethode, wordt voldaan aan het Besluit luchtkwaliteit 2005. Dit Besluit vormt dan ook geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen (woningbouw) binnen het dorp Voorst.

BODEM

In en rondom Voorst ligt een drietal (voormalige)stortplaatsen: Het Veentje, Poel Enkweg en Achter Benring. Daarnaast ligt er op basis van de provinciale kaarten atlas ter hoogte van de afslag van de Binnenweg - Rijksstraatweg en ten zuiden van de Kleine Enkweg een verdachte locatie.

In het geval van nieuwe ontwikkelingen zal een bodemkwaliteitsonderzoek moeten uitwijzen of de grond geschikt is voor het beoogde gebruik. Indien nodig zal de grond geschikt gemaakt moeten worden (functiegericht gesaneerd. Dit geldt voor alle in de visie genoemde inbreidingslocaties.

Op grond van de Flora- en faunawet is het verboden beschermde inheemse planten op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen, een beschermde inheemse diersoort opzettelijke te verontrusten, nesten, holen of andere vaste rust- en verblijfplaatsen van deze dieren te verstoren. Dit betekent dat bij de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties een natuurtoets zal moeten worden uitgevoerd.

FLORA- EN
FAUNAONDERZOEK

Ten zuiden van het dorp ligt een brandstofleiding (kerosineleiding). De leiding loopt voor een deel min of meer parallel aan de Rijksstraatweg. Ook loopt er ten zuiden van het dorp een hoogspanningsleiding. Verder zijn er geen belemmerende kabels en leidingen aanwezig.

KABELS EN LEIDINGEN

Rondom molen De Zwaan aan de zuidwestzijde van het dorp ligt een molenbiotoop. Deze molenbiotoop zorgt ervoor dat de molen voorzien blijft van voldoende windvang. Dit betekent dat vanuit deze biotoop eisen worden gesteld aan de hoogte van bouwwerken en beplanting in de directe omgeving. Dit betekent dat er beperkingen gelden voor nieuwe woningen in de omgeving van de molen.

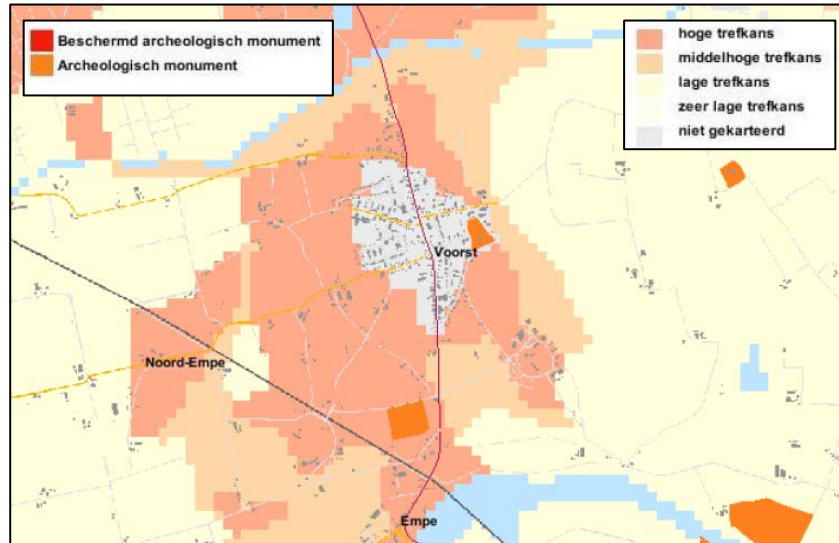
MOLENBIOTOOP

Voorst ligt geheel in een gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Dit heeft alles te maken met de eeuwenoude bewoningsgeschiedenis op de stroomruggonden.

ARCHEOLOGIE

Er omheen ligt een zone met middelhoge verwachtingswaarden, dit betreft een gedeelte van de Voorster Klei en een gedeelte ten zuiden van Voorst, en ten oosten van de Rijksstraatweg. Ten zuiden van de Hezeweg en tussen de Binnenweg en de Keizershofweg en in de Voorster Klei ter plaatse van Sinderen liggen archeologische monumenten.

Gezien de aan te treffen archeologische waarden geldt voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in Voorst dat archeologisch vooronderzoek noodzakelijk is. In gebieden met een middelhoge verwachtingswaarde is archeologische begeleiding bij de bouw noodzakelijk.

Water

GRONDWATER

Voorst ligt op de rand van een gebied dat bestaat uit dikke eerdgronden, en grenst aan rivierkleigronden. Rond het sportpark bestaat de bodem uit kalkloze zandgronden, en ook verder naar het westen liggen kalkhoudende en kalkloze zandgronden.

Grondwatertrap VII is binnen Voorst algemeen. Dit houdt in dat de hoogste grondwaterstand dieper ligt dan 80 cm-mv (beneden maaiveld) en de laagste grondwaterstand lager dan 160 cm-mv. Sommige delen hebben een grondwatertrap VI. Hier ligt de hoogste grondwaterstand dieper dan 40 cm-mv en de laagste grondwaterstand lager dan 120 cm-mv.

OPPERVLAKTEWATER

In Voorst is weinig oppervlakte water aanwezig. Aan de oostzijde ligt de IJssel. Aan de zuidwest zijde van het dorp ligt het Veentje. Ook nabij Benring ligt een plas. Verder ligt ten noorden van het dorp de Voorsterbeek. Rondom Voorst is sprake van matige tot ernstige kwel.

WATERBELEID

Rond de Voorsterbeek liggen zoekgebieden waterberging. Het Veentje is aangegeven als Natte Natuur in het provinciaal Waterhuishoudingsplan.

Een grootschalige dijkverlegging in de Voorster Klei is één van de maatregelen die voor de korte termijn (tot 2015) in beeld zijn. Onderzocht moet worden welke effecten dit op de kwel en de grondwaterstanden heeft.

RIOLERING

Momenteel levert met name de riolering nabij de Kervelstraat problemen op. Hier worden hemelwaterafvoermogelijkheden gezocht voor het afkoppelen van het hemelwater van de daken en wegen. De vijver achter de Benring heeft geen afvoer, waardoor de waterstand als gevolg van regenwater en grondwater te hoog kan worden. Mede ten behoeve van de Kervelstraat en het woningbouwplan aan de Enkweg/Stellingmolenweg is het wenselijk een watergang over de enk aan te leggen ten behoeve van

de afvoer van hemelwaterafvoer. Wel wordt ten behoeve van dit plan een retentiekelder aangelegd.

Ten aanzien van de nieuw te ontwikkelen locaties ontbreekt de relatie met open water. De afwatering aan de westzijde van het dorp is nu al een knelpunt. Bij de ontwikkeling van woningbouw dient in al de gevallen rekening gehouden te worden met het creëren van open water dat (eventueel indirect) afwatert op de Voorster Beek. Bij nieuwe woningbouwontwikkelingen op de Voorster Enk kunnen gelijktijdig bestaande waterproblemen aangepakt worden. Voor ontwikkelingen op de noordwestelijke locaties (omgeving Tuinstraat) is het noodzakelijk minimaal de grondwaterstand ter plaatse te weten.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN

Bijlage B: Inspraaknota

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Voorst

Contactpersoon

Mevrouw L. Beltman-Rompelman

Rapport

Dorpsvisie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding

de heer drs. R. Raat
BügelHajema Adviseurs

Supervisie

de heer ir. JA. van den Berg
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

254.00.02.91.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
Telefoon: (033) 465 65 45
Telefax: (033) 461 14 11
E-mail:
amersfoort@bugelhajema.nl
www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort